

هواکیم ملیکیان

دریاچه اور میمه

ترجمہ

اءیل ہاکو بیان

درياچه اورميه

هواگیم ملیکیان

دریاچہ اور میہ

ترجمہ

امیل ہاکوپیان

هواگیم ملیکیان
دریاچه اورمیه
ترجمه امیل هاکوپیان
ناشر: انتشارات نیما - تبریز
تعداد: ۳۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۳۶۹
حروف چینی: نیما - پیش‌جتنیک
صفحه‌پرداز: ع. عبادی
فیلم و زینتک: تبریز میراف
چاپ: شرکت طلوع چاپ

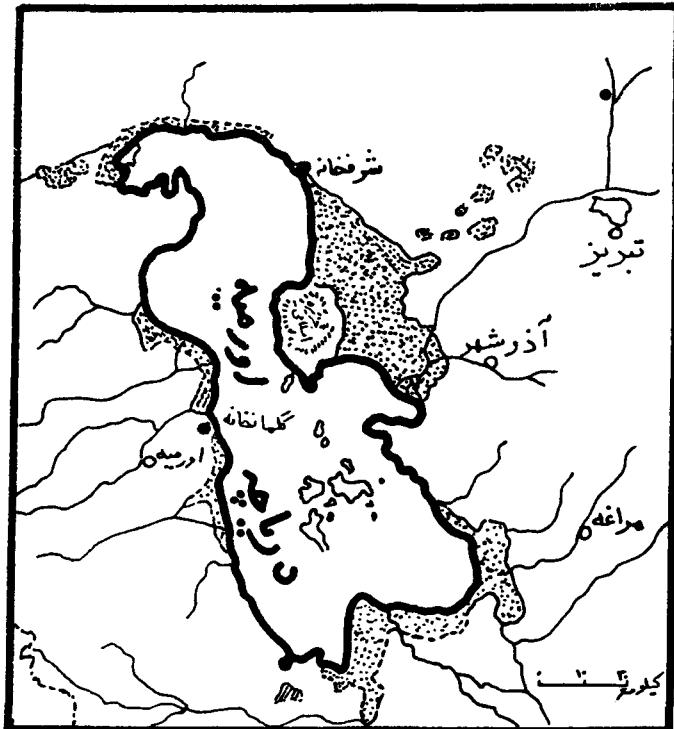

به نام خدا

پیش‌گفتار مترجم

نویسنده این کتاب دکتر هوایم ملیکیان در حوالی سال‌های ۱۲۹۴ هجری شمسی تحصیلات پزشگی خود را در دانشکده پزشکی دانشگاه برلن به پایان رسانید و پس از طی مراحل مختلف پزشکی، مطب شخصی خود را در سال ۱۲۹۹ هجری شمسی در تیریز دایر کرد و مدت ۲۵ سال به طبابت آزاد اشتغال ورزید. در طول این مدت بررسی‌های زیادی در مورد خواص آب ولجن (گل) در بیان اورمیه و تأثیر آن‌ها در معالجه آنواع بیماری‌های پوستی، عصبی و... نموده است. نتایج بررسی‌های پزشگی خود را ضمن یک کزارش علمی که به زبان آلمانی تهیه نموده بود، در حوالی سال‌های ۱۳۱۹ شمسی برای مشمولین دانشکده پزشکی دانشگاه برلن ارمنال داشته است.

این کتاب که ترجمۀ قسمتی از مطالعات مذبور می‌باشد، به زبان ساده برای راهنمایی عموم‌تهیه شده که امید است مورد استفاده هم‌میهنان عزیز قرار گیرد. در ضمن، فرصت را معتقد سته از دوست دانشمندان جناب آفای دکتر یحیی ذکاء که در شیوه‌ایی جملات این کتاب به ما یاری رسانیده و تشویق به ترجمۀ چنین آثاری نموده است، مراتب سپاسگزاری و امتنان خود را به حضور ایشان اعلام می‌دارم.

نقشه مأذوذ از کتاب دریاچه چیچست، تألیف دکتر رحیم هویدا.

دریاچه اورمیه

در قسمت شمال غرب استان آذربایجان، بین منطقه تبریز - اورمیه - سو لدوز، یکی از زیباترین دریاچه های دنیا به نام دریاچه اورمیه قرار گرفته که ارتفاع آن از سطح دریا ۱۳۳۵ متر و طول آن بیش از ۱۲۹ کیلومتر و عرض آن از ۳۵ تا ۶۵ کیلومتر می باشد. سطح آبی دریاچه بدون جزایر داخل آن در حدود ۳۷۰۰ کیلومتر مربع می باشد.

عمق دریاچه چندان زیاد نیست. عمیق ترین نقطه دریاچه حد اکثر ۱۰ متر است و عمق متوسط دریاچه حدود ۵ متر می باشد. در سواحل دریاچه، به خصوص در بخش شرقی آن می توان مسافت زیادی را پای پیاده

پیموده، بی‌آن که سطح آب قد انسان را بپوشاند.

دریاچه، بین رشته کوه‌های زنجیره‌ای واقع شده. در قسمت جنوبی دریاچه، ارتفاعات سولدوز - در ضلع شرقی دامنه‌های سهند سپس کوه‌های گونی، اورمیه و سلماس دریاچه را محاصره نمودند.

از وضع دیگ مانند دریاچه‌ورشت کوه‌هایی که دریاچه را محصور نموده‌اند، به سادگی می‌توان حدس زد که پیدایش دریاچه مربوط به دوران‌های بسیار قدیم با چین خوردگی‌های عظیم زمین بوده است. نه فقط موقعیت دریاچه و کوه‌های سر به فلک کشیده اطراف آن، بلکه وجود کوه‌های آتش‌نشان اطراف دریاچه مانند سلسله جبال سبلان و سهند و آرارات که در نزد دیگی‌های دریاچه قرار دارند. این مسئله را مسلم می‌نماید که منطقه دریاچه ارومیه کلاژ ایلده زمین لرزه‌های شدید و ضعیف متعدد بود و حوضچه دریاچه نتیجه مظاهر تکتونیک^۱ بوده است. دهانه‌های آتش‌نشانی در این منطقه، هنوز خاموش نشده و زمین لرزه‌های متناوب در این منطقه، اتفاق می‌افتد. چنان‌که سال‌ها پیش شهر دیلمان و اطراف آن را زمین لرزه‌های شدیدی ویران کرد. در حال حاضر نیز در نقاط مختلف منطقه مزبور زمین لرزه‌های ضعیف در زمان‌های مختلف - متوالی اتفاق می‌افتد.

در سواحل دریاچه، به خصوص در سمت دامنه‌ای سهند، تعداد زیادی چشمه‌های آب معدنی وجود دارد که از بین آن‌ها از همه جالب تر مجموعه چشمه‌های آب معدنی واقع در فاصله پنج کیلومتری سمت غربی شرفخانه است که در دشت وسیعی قرار دارد.

از این چشمه‌ها در تمام فصول سال مرتباً مقدار زیادی آب فوران می‌کند که حتی یک قطره از آن‌ها روی سطح زمین نمی‌ماند و همه در شیارها و منابع زمین ناپدید می‌شوند.

در این زمینه که این آب‌ها از کجا می‌آیند و به کجا می‌روند، تا کنون هیچ کس بررسی نکرده است؛ اما، چیزی که مسلم می‌باشد، اینست که این آب‌ها در زیر زمین با شدت جریان دارند و مؤید این نظریه، صدای جریان آب‌هاست که لایق قطع شنیده می‌شود و حرکت آن در زمین زیر پای انسان احساس می‌گردد.

سال‌ها پیش آب چشمه‌های مزبور صاف و زلال بود ولی بعد از وقوع زلزله بزرگ دیلمان (سلمام) رنگ آن عوض شده و تبدیل به آب کدر گل آلودی شد که با خاک رس قرمز رنگ محلوظ شده است، لذا می‌توان گفت که سرچشمه اصلی این چشمه‌ها با منطقه پیرامون دیلمان که در فاصله چندین ده کیلومتری محل واقع است، ارتباط دارد.

در داخل دریاچه اورمیه، در حدود ۵۰ جزیره کوچک و بزرگ وجود دارد که از همه بزرگ‌تر جزیره تاریخی شاهی می‌باشد، به مساحت ۱۵×۲۴ کیلومتر مربع.

صرف نظر از جویبارهای مختلف که آب‌های اضافی مزارع اطراف را به دریاچه هدایت می‌کنند، آب هشت رودخانه به این دریاچه می‌ریزند. این رودخانه‌ها عبارتند از: چغاتو (زرینه‌رود) تاسائو (سیمینه‌رود)، صوفی‌چای و آجی‌چای. ناز لوچای، رودخانه جغاتو (زرینه‌رود) و آجی‌چای هستند که در تمام طول سال آب دارند، بقیه در فصل تابستان به علل مختلف خشک می‌شوند و آبی از آن‌ها به دریاچه نمی‌ریزد. در میان

رودخانه‌های نامبرده بالا، دو رودخانه آب شور و تلخ دارند و بقیه آب شیرین.
از دریاچه اورمیه هیچ گونه رودی منشعب نمی‌شود.
رنگ آب دریاچه همیشه صاف و آبی و سبزرنگ است و به همین
دلیل در تاریخ به نام دریاچه کبودان معروف بوده است. قسمت شمالی
دریاچه، در نزدیکی ساحل پاریکه کوچکی از آب، حالت گل آسود پیدا
می‌کند. و احتمال دارد که مخلوط شدن خاکهای ساحلی و گل رس کف
دریاچه باعث این حالت گردد.

کلیه محققین در این مسئله متفق‌القول هستند که آب دریاچه اورمیه
پس از بحرالمیت شورترین دریاچه‌های دنیا است. از ۲۰ تا ۵۵ درصد
آب دریاچه از نمک‌های مختلف تشکیل شده است. به این ترتیب که هر
سانچیمترا مکعب آب دریاچه محتوی نمک‌های زیر می‌باشد.

۱ - کلرات سدیم ۱۸/۱۶ درصد

۲ - کلرات منیزیوم ۱۱/۵۲ درصد

۳ - سلفات سدیم ۱۱/۲۲ درصد

۴ - کلرات کالسیم ۱/۲۸ درصد

طبق تحقیقات علمی که در سال‌های ۱۹۱۵ تا ۱۹۱۷ میلادی انجام
شده، آب دریاچه دارای ید و برم می‌باشد. هنوز وجود رادیوم در آب
دریاچه تأیید نشده، ولی احتمال قوی می‌رود که وجود داشته باشد.
آب دریاچه با چنین ترکیبی از امللاح، سنگین‌ترین و غلیظ‌ترین
آب دریاچه‌ها است.

۱ - وزن یک سانتی‌متر مکعب آب اقیانوس ۱/۰۳ گرم

۲ - وزن یک سانتی‌متر مکعب آب دریای بالتیک ۱/۰۱۵ گرم

۳ - وزن یک سانتی متر مکعب آب در یاچه اورمیه $1/20$ گرم
 وجود مقدار زیاد املاح مختلف در داخل آب در یاچه اورمیه،
 غلظت آب را به حدی می‌رساند که هر فرد ناوارد می‌تواند در آب در یاچه
 شنا نماید بدون این که خطر غرق شدن داشته باشد. خوابیده به پشت -
 (خوابیدن روی شکم توصیه نمی‌شود زیرا آب شور ممکن است وارد
 چشم‌ها شود) می‌توان با تکان دادن دست یا پا تعادل خود را روی آب
 نگهداشت و در این حالت آب در یاچه انسان را مانند که چوبی یا تراشه‌ای
 روی آب نگاه خواهد داشت.

به علت وجود املاح زیاد در داخل آب در یاچه، هیچ گونه موجود
 زنده‌ای در آب در یاچه زندگی نمی‌کند، به استثنای جانور آبی از خانواده
 خوچنگ‌ها به طول دو سانتی‌متر و به کلفتی سنجاق که بدن اصلی آن
 به‌зор برابر کلامک سنجاق معمولی و بقیه آن دم حیوان است و ساکنین
 اطراف در یاچه به علت رنگ قرمز بدن باریک آن این حشره را به جای
 کرم قبول می‌نمایند.

در این که این حیوان در کدام نقطه در یاچه زندگی می‌کند و به چه
 ترتیب تکثیر می‌یابد، هنوز بررسی نشده ولی ملاحظه شده که در گرم‌ترین
 موقع سال سطح آب در یاچه پوشیده از میلیون‌ها عدد از این جانور می-
 باشد که امواج آب آنها را به طرف ساحل می‌راند و با گل ساحل مخلوط
 می‌شود. به محض ظهور آنها، سطح آب از گرد قرمز رنگی پوشیده می-
 شود و این گرد قرمز رنگ، تخم‌های این جانواران هستند که هنوز معلوم
 نیست به چه نحوی نگهداری و حفاظت می‌شوند.

سطح آب در یاچه مرتب‌آ در عرض سال پایین و بالا می‌رود ولی به طور

کلی آب دریاچه در عرض هر ۱۵ سال به تدریج پایین می‌رود و در ۱۵ سال دوم شروع به بالا آمدن می‌نماید تا به ارتفاع قبلی خود می‌رسد. در جریان این «تنفس» ۳۰ ساله سطح آب به اندازه ۳ متر پایین رفته، سپس وباره تا ارتفاع قبلی بالا می‌آید.

تغییرات ارتفاع سطح آب دریاچه و هم‌چنین تغییرات دمای هوای سواحل دریاچه را برای ۵ سال متوالی بین ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۷ شمسی (۱۹۳۴ تا ۱۹۳۸ میلادی) که در منطقه شرفخانه تهیه و تنظیم شده، به شرح جدول شماره ۱ خلاصه می‌نماید.

بندر دانالو

La Perse pittoresque
Le lac d'Ourmiah, le port de Danalon

جدول اختلاف درجه آب دریاچه و هوای ساحل در راهه و میزان برف

بارندگی های جوی		اختلاف درجه حرارت		
ارتفاع بارندگی به میلی متر	تعداد روزهای بارانی و برفی در سال	آب دریاچه و هوای ساحل با میانگین سالانه	سال	ایرانی شمسی
۲۵۳	۶۲	۱ تا ۳°	۱۳۱۳	
۲۵۵	۵۱	۱ تا ۳°	۱۳۱۴	
۳۲۹	۵۸	۱ تا ۳°	۱۳۱۵	
۱۴۶	۳۷	۱ تا ۳°	۱۳۱۶	
۱۹۴	۴۲	۱ تا ۳°	۱۳۱۷	

ویژگیان در بندر شوشخانه بین سال های ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۷

سال میلادی	ارتفاع سطح دریاچه	آب دریاچه		هوای ساحل	
		درجة حرارت		درجة حرارت	
		حداقل	حداکثر	حداقل	حداکثر
		Min	Max	Min	Max
۱۹۳۴	-۰/۵۶	+۳ °	+۳۰ °	-۱ °	+۲۱ °
۱۹۳۵	-۰/۷۷	+۱ °	+۲۸ °	+۲ °	+۳۰ °
۱۹۳۶	-۰/۷۵	-۱ °	+۲۹ °	-۲ °	+۲۸ °
۱۹۳۷	-۰/۸۲	+۰ °	+۳۱ °	-۴ °	+۳۰ °
۱۹۳۸	-۰/۰۶	+۴ °	+۲۹ °	+۲ °	+۲۹ °

اگر جدول بالا را به دقت بررسی کنیم، می بینیم که در عرض ۵ سال فوق سطح آب دریاچه به اندازه ۵/۰ متر پایین آمده که به اصطلاح دریاچه در حالت «باز پس دادن تنفس» [بازدم] می باشد.

اگر به درجه حرارت آب توجه کنیم، می بینیم که پایین قرین درجه حرارت آن در دی ماه سال ۱۳۱۵ بوده است که ۱ - می باشد و بالاترین درجه حرارت آب در مردادماه ۱۳۱۶ بوده که $+31$ بوده است و باید توجه داشت که در مردادماه ۱۳۱۶ گرمای هوای شرفخانه تا به $+32$ یا $+33$ درجه نیز رسیده بود.

اگر درجه حرارت هوای سواحل دریاچه را با آب دریاچه مقایسه کنیم، آشکار می گردد که درجه حرارت آب همیشه ۱ یا ۲ و یا ۳ درجه از هوای سواحل خود گرم تر بوده است.

بنظر کلی، مشاهده شده که درجه حرارت آب دریاها همیشه پایین تراز هوای سواحل خود می باشد و در ساعت گرم روز آب دریا در قشرها یا لایه های بالا گرم تراز لایه های پایین یا عمقی است.

هر چند که گرم تر بودن آب دریاچه از هوای سواحل خود تا حدودی مربوط به وجود املاح مختلفی است که بیش از حد معمول در آب دریاچه وجود دارد، ولی طبقه بنده عجیب لایه های مختلف آب دریاچه تا حال به هیچ وجه توجیه نشده است؛ به این ترتیب، که هنگامی که در داخل آب ایستاده ایم؛ احساس می کنیم که در لایه های پایین آب جریانات ناگهانی آب گرم عبور می نماید و اغلب این جریانات تا چند دقیقه طول می کشد و گاهی هم احساس جریان آب سرد می کنیم. این جریان آب های گرم یا سرد که در لایه های پایین تر آب احساس می شود و معمولاً حالت جریان آب گرم

بیش از جریان آب سرد می‌باشد، همیشه به طور نامنظم ادامه دارد. باید توجه داشت که این جریانات دائمی نیستند و در همه جا باهمان شدت و با همان مداومت و در همان محل‌ها اتفاق نمی‌افتد و مشاهده شده که در دفعات بعد در همان محل یا جریانی وجود ندارد یا شدت قبلی را ندارد.

در سال ۱۳۱۸ روز ۱۲ مرداد ساعت ۴ بعداز ظهر گرمای هوای ساحل ۳۰، گرمای آب دریاچه ۳۲ درجه را نشان می‌داد که اختلاف گرمای هوای آب فقط ۲ درجه بود. جریان باد وجود نداشت آب دریاچه کاملاً صاف بود و با چشم عادی لایه‌های بسیار نازک ماسه بادی را که در کف دریاچه قرار داشت، می‌شد. دید.

در آن روز جریانات گرم و سرد لایه‌های پایین آب از حالت عادی بیشتر، و شدت آن نیز قوی‌تر بود. من که در معیت افرادی در آب شنا می‌کردم و به ذاته کف دریاچه، نگاه می‌کردم، با تعجب مشاهده نمودم که از ماسه کف، دریاچه در نقاط مختلف مختلف ابرهای گرد مانندی جدا شده و به طرف سطح آب حرکت می‌نمود و در نتیجه، بر روی سطح آب کف و حباب‌های هوای تولید می‌شود. و بعداز آن بالا فاصله جریانات گرم و سرد شروع می‌گیرد.

از این جریان و هم‌چنین با توجه به وجود چشم‌های فعال و غیرفعال معلوم نی که دریاچه را احاطه نموده‌اند، به این نتیجه رسیدم که این جریانات زیرآبی از فوران آب‌هایی که در کف دریاچه از چشم‌های زیرزمینی خارج می‌شوند، حاصل می‌گردد.

می‌توان تصور نمود که دریاچه در کف خود دارای چشم‌های معدنی بزرگ و کوچکی است که در نقاط مختلف کف به علت عدم مقاومت

آب ظاهر می‌شوند.

شاید به همین دلیل بتوان اختلاف درجه حرارت آب دریاچه را با هوای سواحل مجاور آن توجیه نمود که همیشه در حدود ۳ درجه است. چنان‌که قبل اگفته شد، سطح آب دریاچه در عرض هر ۳۰ سال پایین آمده سپس بالا می‌رود و در دوره این تنفس سطح آب به اندازه ۳ متر پایین رفته سپس بالا می‌آید و باید متذکر شد که همراه این جریان، آب دریاچه رفته - رفته کم شده به حدی که ۳۵ سال پیش اسکله‌ای که در شرفخانه ساخته شده، حالا به اندازه نیم کیلومتر به جلو برده شده است تا بتوان اسکله را برآبی که عقب نشینی نموده رساند و حتی در بخش شرقی دریاچه در مجاورت جزیره شاهی آب آنقدر کم می‌شود (یا عقب نشینی می‌نماید) که در تابستان در بعضی قشرها به کلی خشک شده و از دهات جزیره باپای پیاده از روی خشکی به ساحل می‌آیند.

در چنین حالتی دریاچه اورمیه به چه اندازه تحت تأثیر املاح موجود در آب خود، یارو و دخانه‌هایی که به داخل آن می‌ریزند و یا به بارندگی‌های منطقه‌ای و یا به چشم‌هایی که از کف آن فوران می‌نمایند و یا به علل زمین لرزه‌ها و ترکهای ناشی از آن مدیون می‌باشد؟ این مسئله‌ای است که بررسی‌های علمی می‌تواند پاسخ آنرا بدهد.

در طول سال فقط $\frac{1}{6}$ روزهای سال آب و هوای منطقه ناثابت است ولی در بقیه مدت چه در روی دریاچه و چه در سواحل آن هوای ثابت و صاف وجود دارد.

بادهای محلی با یک شدت نامساعد و اغلب از سمت غرب یا از سمت جنوب غربی می‌وزند و بادهای شرقی بسیار نادر بوده، آن‌هم اغلب

در فصل بهار جریان دارد که با طوفان‌های جنوب - شرقی توام می‌باشند. روزهای بارانی در دریاچه یا در سواحل آن نسبتاً زیاد است و در جدول شماره ۲ کمترین تعداد روزهای بارانی در سال ۱۳۱۶ هجری شمسی برابر با ۳۷ روز و بیشترین روزهای بارانی در سال ۱۳۱۳ شمسی برابر با ۶۲ روز بوده است.

بسیار به ندرت دیده شده که دو روز پشت‌سرهم باران بیارد. کمترین مقدار ارتفاع بارانها در سال ۱۳۱۶ شمسی ۱۴۶ میلی‌متر و بیشترین آن ۳۲۹ میلی‌متر در سال ۱۳۱۵ بوده است. مناسب‌ترین ساعات برای استفاده از آب دریاچه در طول ماه‌های تیر و مرداد می‌باشد که آب دریاچه در طرف‌های صبح نیم‌گرم و حتی از هوای بیرون سردهست و لی بعد از ظهرها، به خصوص بین ساعات ۳ تا ۴ بعد از ظهر از هوای آزادگرم‌تر می‌باشد.

شنا در آب دریاچه همان‌طور که گفته شد، بسیار آسان ولذت‌بخش است. هر فردی می‌تواند ۳۵ تا ۶۰ دقیقه در آب بماند، بدون این که کوچک‌ترین احساس ناراحتی نماید. پس از این توضیحات، حال ما می‌توانیم به طرز ساده از خواص درمانی آب و گل ولجن موجود در سواحل دریاچه زیبای اورمیه بحث نماییم.

موقعی که می‌خواهیم به دریاچه نزدیک شویم، از فاصله یک کیلومتری سواحل دریاچه انسان احساس بوی ترش و شیرینی می‌نماید که به نظر بعضی‌ها شباهت زیادی به بوی نان سومی فقازی دارد. این بوعبارت از بوی مخصوص گل ولجن موجود در سواحل دریاچه است. هر قدر که به دریاچه نزدیک می‌شویم، بوی مزبور شدیدتر گشته و به حدی می‌رسد که

برای اشخاصی که برای دفعه اول به محل می‌روند و عادت و آشنائی به این بو ندارند، ناخوش آیند بوده واستشمام هوای ساحل دریاچه نامطلوب به نظر می‌رسد. این حالت در روزهای اول وجود دارد ولی کم کم پس از چند روزی عادی شده و برای بعضی‌ها حتی خوش آیند می‌گردد. ساحل دریاچه از نواری به عرض دو بیست تا سی صد متر و به عمق ۵ تا ۰.۵ سانتی‌متر از گل و لجن سیاه رنگ که در بعضی جاها با رنگ سبز مخلوط می‌گردد، پوشیده شده است.

یک قشر نمکی گل یا لجن ساحل را پوشانیده و در محل‌هایی که گود افتاده و آب در آن گودی جمیع شده رنگ سرخ کم رنگی به چشم می‌خورد که به نظر بعضی از تجمع حیوانات ریز خرچنگی شکلی است که بحث آن قبلاً به عرض رسانید و یا از تخم حیوانات مزبور و به نظر بعضی دیگر از ماده یدی که در آب دریاچه وجود دارد، پدید می‌آید. ضخامت لایه گل، هر چه به آب نزدیکتر می‌شویم، زیادتر شده و بر عکس در قسمت خشکی کمتر شده و به تدریج خشک می‌گردد.

چنان‌چه توجه مختصه‌تری برای نگهداری گل بشود، می‌توان از خشکیدن گل جلوگیری نمود. در نمونه‌گیری روزانه در مسداد ماه سال ۱۳۱۸، درجه حرارت گل لایه‌های سطحی بین ۴۶ تا ۵۵ درجه‌سانتی گراد بود، در صورتی که در همان موقع درجه‌گرمای آب دریاچه بین ۲۸ تا ۳۲ درجه سانتی گراد هوای ساحل ۲۷ تا ۳۳ درجه سانتی گراد بوده است. برای توضیح بیشتر، به جدول شماره ۲ که در سال ۱۳۱۸ شمسی تهیه شده، مراجعه نمایید.

طبق تحقیقاتی که اینجا نسب در منطقه شرفاخانه انجام داده ام ، دمای لایه گل رویی به ضخامت ۵ سانتی متر ، در طول مردادماه بین ۴۶ تا ۵۳ درجه سانتی گراد بوده و از ضخامت ۱۵ سانتی متر بسیار بعد و در عمق های پایین تر ، حالت نیم گرم (ولرم) و به تدریج خشک و سرد می گردد .

موقعی که لایه بالایی یارویی گل را به ۴۵ می زنیم و قشر نمکی رویی یا آب زیر آن با گل مخلوط می شود . دمای گل به ۴۲ تا ۴۳ درجه سانتی گراد می رسد و وجهت استحمام یا گل گرفتن ، مناسب ترین دمای لازم ۴۲ درجه سانتی گراد می باشد .

با انتخاب محل مناسب برای گل گرفتن یا خوابیدن در گل ، باید محلی محفوظ از وزش باد و نزدیک به آب دریاچه باشد . ابتدا قشر نمکی رویه را بالایه گل و آب زیر آن به هم زده و سپس فرد بیمار با بدنه اختفاط با پوشانیدن سر با پارچه وارد گل می گردد . بهتر است خوابیدن در گل به کمک شخص دیگری انجام شود و پس از پوشانیدن تمام بدنه ، فقط سر و گردن را از گل بیرون نگهداشت . شخص بیمار می تواند در داخل گل بین ۱۰ تا ۳۰ دقیقه در این حالت بتواند . البته مدت مزبور بستگی به تحمل بیمار دارد . بهتر است که روزهای اول مدت ماندن در گل را کمتر و به تدریج طولانی نمود و در این حالت نیز بستگی به تحمل بیمار خواهد داشت ، ولی در هر حال نباید بیش از ۳۰ دقیقه طول بکشد . پس از این ، بیمار باید قسمت های زائد گل را از بدنه خود جدا کرده و در لایی حوله هایی که برای این منظور تهیه شده است ، پوشانیده شده و سعی نماید از کوتاه ترین و مناسب ترین مسیر خود را به داخل آب دریاچه رسانده و استحمام کند . به طوری که قبل از اشاره نمودیم ، در محل اتصال گل به آب دریاچه ، یک

آب و بارچه هوای منطقه ده شهریور کل یا این

روز	آب و بارچه	ارتفاع سطح	درجه حرارت آب	استخمامی گل	گرمای گل	وضع گل	رطوبت فوایندگی	دما
۵	-۰/۵۴	۲۸ سانتی گراد	۳۸°	۴۶°	۴۶°	دما	فوایندگی	دما
۶	-۰/۶۰	۲۹ سانتی گراد	۳۸°	۴۷°	۴۷°	دما	فوایندگی	دما
۷	-۰/۶۰	۳۰ سانتی گراد	۴۰°	۵۰°	۵۰°	دما	فوایندگی	دما
۸	-۰/۶۰	۳۰ سانتی گراد	۴۰°	۵۰°	۵۰°	دما	فوایندگی	دما
۹	-۰/۶۲	۳۰ سانتی گراد	۴۰°	۵۰°	۵۰°	دما	فوایندگی	دما
۱۰	-۰/۶۱	۳۲ سانتی گراد	۴۳°	۵۳°	۵۳°	دما	فوایندگی	دما
۱۱	-۰/۶۲	۳۲ سانتی گراد	۴۳°	۵۳°	۵۳°	دما	فوایندگی	دما
۱۲	-۰/۶۰	۳۲ سانتی گراد	۴۳°	۵۳°	۵۳°	دما	فوایندگی	دما
۱۳	-۰/۶۵	۳۲ سانتی گراد	۴۳°	۴۷°	۴۷°	دما	فوایندگی	دما
۱۴	-۰/۶۰	۳۰ سانتی گراد	۳۸°	۴۷°	۴۷°	دما	فوایندگی	دما
۱۵	-۰/۶۵	۳۰ سانتی گراد	۳۸°	۴۷°	۴۷°	دما	فوایندگی	دما
۱۶	-۰/۷۰	۳۰ سانتی گراد	-	-	-	دما	فوایندگی	دما
۱۷	-۰/۶۵	۲۹ سانتی گراد	۳۸°	۴۷°	۴۷°	دما	فوایندگی	دما

مرجع حراست/ هوای منطقه بادها در بندو شرق خاله بین ۵ تا ۱۷ مرداد سال ۱۳۹۸

وضع هوا از لحوظ نزول باران	بادها	هوای منطقه		
	سمت	قدرت	وضع هوا	دما هوا
...	از غرب	ضعیف	صف	۲۷ °
	از غرب	ضعیف	صف	۲۵ °
	از غرب	ضعیف	صف	۲۷ °
	از غرب	ضعیف	صف	۲۷ °
	از غرب	ضعیف	صف	۳۰ °
	از غرب	متوسط	صف	۳۰ °
	از غرب	متوسط	صف	۳۰ °
	از غرب	ضعیف	صف	۳۰ °
	از غرب	ضعیف	صف	۳۰ °
	از غرب و جنوب غرب	شدید	صف	۲۹ °
شب باران باران	از غرب	شدید	صف	۲۸ °
شب طوفانی بود	از شرق	شدید	صف	۲۴ °

قشر ضخیم وزبری از املاح پوشیده شده است، بنابراین قبل از در موقع
انتخاب محل استحمام گل، مسیر راحتی را نیز برای رسیدن به آب دریاچه
پوشیدن نماییم تا رسیدن به آب هر یعنی راحت نکند، زیرا غالب
افرادی که در گل می خوابند یا حمام گل می گیرند، بدن آنها عرق می-
نماید و طی کردن مسافت زیاد با بدن عرق کرده برای رسیدن به آب،
توصیه نمی شود. در محلی که به آب دریاچه می رسیم، اگر بدن عرق کرده
باشد، باید اول سعی کرد که عرق بدن را خشک نموده سپس وارد آب
شد. در داخل آب می توان به حالت ایستاده یا خوابیده به پشت، بدن را از
گل شست و شوداد و با استحمام و نیز شنا در آب دریاچه، لذت لازم را برد.
به مثُلِ ذی که فیض نیز گفته شد، آب دریاچه اغایب بعداز ظهرها از
ساعت ۳ تا ۴ به عنوان گرم می شود که انسان بدراحتی می تواند یک ساعت
در داخل آب بماند، البته این مدت باید در آغاز اندک و به تدریج، روزانه
با اضافه نمودن دقایقی بر مدت شنا و استحمام را به حد اکثر یک ساعت
در روز رسانید. باید در نظر داشت که در تمام مدت اعمال فوق از استحمام
گل، یعنی در گل خوابیدن تا اتمام استحمام و شنا در آب دریاچه، بدن
انسان لخت بوده و تحت تأثیر اشعه درخشان آفتاب دریاچه قرار می گیرد.
خوابیدن در گل یا گل گرفتن در گل طبیعی دریاچه و استحمام و شنا
در آب در دریاچه زیر تابش اشعه آفتاب، علاوه بر این که ضایعات بدن
را بر طرف می نماید، پوست بدن انسان را به حدی محکم و قوی می نماید
که با وسائل دیگر امکان آن مقدور نمی باشد.

مدت استفاده مفید از آب دریاچه اورمیه باید بین ۱۵ تا ۲۰ روز
ادامه داشته باشد و بهترین زمان از اوایل تیرماه تا اوخر مرداد می باشد،

به شرطی که عوامل طبیعی به نحوی این وضع را بهم نزنند.

بعد از استحمام و شنا و شستن بدن از گل در آب در یاچه، بدن بیمار به طور طبیعی در زیر آفتاب خشک گردد و برای این منظور نباید از حواله یا پارچه استفاده کرد. با خشک نمودن بدن به حالت طبیعی در زیر آفتاب مقدار زیادی املاح روی پوست بدن ولاهای موهای بدن باقی میماند.

با تهیه آب شیرین و یا آب شیرینی که در مناطق ساحلی در یاچه نر دسترس گذارده میشود، فقط صورت و سر و قسمت های اصطکاکی بین پاهای را میتوان شست تا رسوبات نه کمی روی بدن مزاحمتی برای انسان ایجاد نگند.

شست و شوی، تمامی بدن بعد از استحمام و شنا در در یاچه اور میه با آب شیرین تجویز نمی شود. برای این که مواد و املاح باقی مانده روی پوست بدن میتواند فریخت جذب شدن توسط عرق بدن در ساعت بعدی داشته باشد، زیرا این املاح بسا استفاده از خاصیت اسمزی (جذب تدریجی) به داخل پوست بدن نفوذ کرده و در بدن پیش میشود.

در اوایل استفاده از گل و آب در یاچه، باقی ماندن مواد نمکی روی پوست بدن تا حدودی ناخوش آیند و ناراحتت کننده است، ولی به تدریج افراد به این وضع خود میگیرند و ناراحتی اولیه را احساس نمیکنند.

اطمینان کامل دارم که پیش و جذب ذرات املاح مزبور در بدن انسان اثر استحمام در گل و آب در یاچه را به مقیاس زیاد افزایش می دهد که در بهبود و تقویت بدن مؤثر واقع میشود.

استفاده از گل و آب در یاچه اور میه در عالم بزرگی به مقیاس زیاد برای معالجه دردهای مفصلی و امراض استخوانی و همچنین در معالجه اختلالات و ضریف جنسی مردان وزنان و در درمان ضعف اعصاب و امراض

چشم و گوش و سایر امراض مفید واقع می‌گردد.

سال‌های سال است که برای معالجه امراض شدید مفصلی و درمان انواع ماتیسم‌های عضله‌ای و استخوانی از گل ساحل دریاچه و آب دریاچه اورمیه توسط اینجا نسبت به توصیه شده است و بیماران زیادی بدنده طلوب مداوا شده‌اند. انواع اگزماهای خشک پوستی که توسط تجویزهای دارویی معالجه نمی‌شود، با موفقیت چشم‌گیری توسط استحمام در گل و آب دریاچه مداوا شده‌اند. انواع اختلالات جنسی مردان وزنان و اختلالات عروق بدن و سکزو فولوژ و غیره از طریق استفاده از گل و آب دریاچه مداوا گردیده است.

تعداد زیاد دیگری از یک رشته از امراض را نیز می‌توان نام برد که توسط گل و آب دریاچه اورمیه معالجه شده‌اند ولی تصور می‌کنم که تذکر مطالب بالا برای پی‌بردن به خاصیت معجز آسای گل و آب دریاچه اورمیه در مداولای امراض کافی باشد.

فرق بین دریاچه اورمیه با سایر دریاچه‌های مشابه مشهور در جهان که در آنها ایجاد شده و مردم جهان از آنها استفاده می‌نمایند، این است که دریاچه اورمیه علاوه بر دارا بودن مناطق استحمام گل طبی، دارای آب غنی از امللاح گرم و تابش آفتاب حیات بخش بوده و هر فردی در آن واحد می‌تواند از همه این نعمت‌ها به طور رایگان و آزاد استفاده نماید)

گل ساحل دریاچه تقریباً در تمام سواحل آن موجود می‌باشد ولی لایه‌های غنی این گل بیشتر در شرفخانه اورمیه و سلماس وجود دارد که در شرفخانه از همه غنی تر است.

به جرأت می‌توان گفت که در یاچه اورمیه در ردیف بهترین مراکز درمانی آب‌های طبی اروپا قرار دارد. در صورتی که در مراکز واقع در اروپا مؤسسات درمانی و ورزشی و تفریحی ایجاد شده که در اطراف در یاچه اورمیه نیز امکان احداث مشابه‌این تأسیسات موجودی باشد؛ در این صورت آب در یاچه علاوه بر معالجه هزاران نفر، می‌تواند به منبع میلیون‌ها تومن درآمد برای کشور تبدیل گردد.

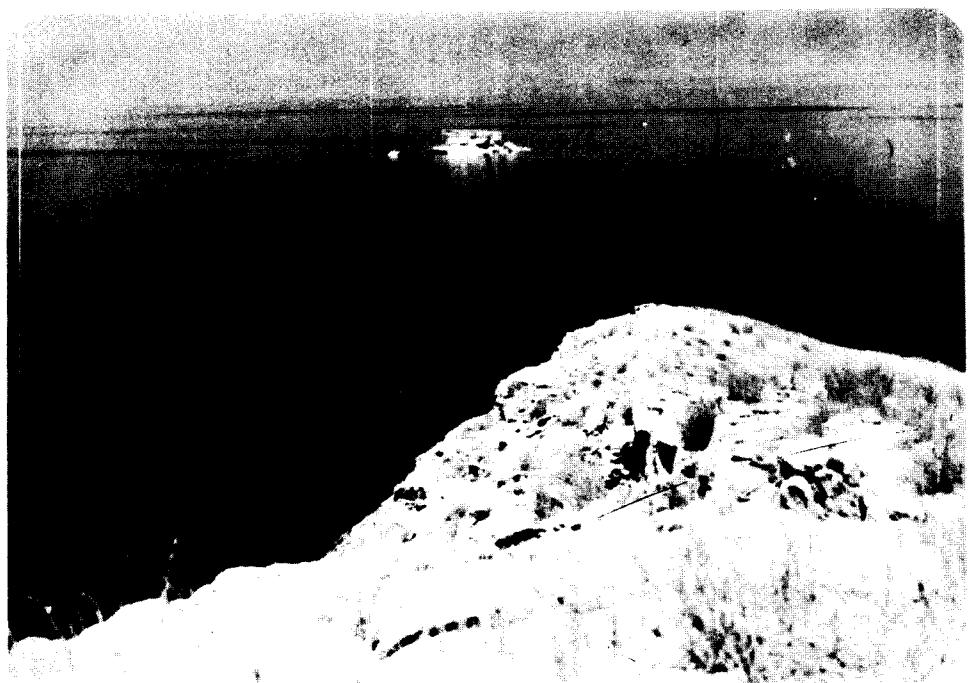
ناید فراموش کرد که در یاچه اورمیه در مسیر راه‌های عمده بین‌المللی قرار دارد و ایران را نه فقط با کشورهای هم‌جوار مربوط می‌سازد، بلکه می‌تواند با کشورهای بسیار دور نیز مرتبط نماید.

نواحی اطراف در یاچه، میدان و قایع بسیار مهم تاریخی بوده و خیلی از مردم دنیا علاقمند هستند که در ضمن استفاده از گل و آب در یاچه اورمیه، از زادگاه زرتشت و نواحی برخوردهای ایران و روم قدیم و آثار تاریخی فرمانروایان و دانشمندان معروف و کوودها و دشت‌های زیبای اطراف در یاچه دیدن نمایند.

باید گفت که توجه دولت برای عمران منطقه و ایجاد امکانات جدید و احداث راه‌های آسفالت، مسافت به در یاچه اورمیه را آسان‌تر نموده است.

راه آهن شرفخانه – تبریز و شرفخانه – جلفا و خطوط کشته رانی بین بنادر در یاچه، مانند شرفخانه – گامانخانه – شاهی – حیدر آباد و دانالو این تسهیلات را فراهم نموده که طبقاً مردم بهتر و راحت‌تر بتوانند از نعمت‌های در یاچه استفاده نمایند. منطقه شرفخانه که از احاطه داشتن گل فراوان و شرایطی طبی ممتاز‌ترین منطقه ساحلی در یاچه را تشکیل

می‌دهد، از طریق خشکی و دریاچه با تمام نقاط مریبوط بوده و اما کن کافی مسکونی با آب شیرین لوله کشی و هوای سالم، و فراوانی میوه و لبنتیات که از دهات مجاور، به خصوص از منطقه گونی تأمین می‌شود، برای استفاده عمومی، به خصوص به نظور درمان، یکی از بهترین مراکز درمانی خاورمیانه می‌باشد.

دورنمایی از دریاچه اورمیه

انشارات نیا